

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania K. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 9 lipca 2019 r. oddalił apelację wniesioną przez zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 10 września 2018 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 24 czerwca 2016 r. i stwierdzono, że odwołujący się K. B. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 25 stycznia 2014 r. do dnia 28 lutego 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lipca 2019 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 382 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1

k.p.c., a także naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 4 i art. 36a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Podniósł przy tym, że Sąd Apelacyjny, orzekając w przedmiocie objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, dokonał błędnej wykładni przepisów, przyjmując, że odwołujący się nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej w sytuacji, gdy nie zawiesił on tej działalności. Ponadto naruszenie zaskarżonym wyrokiem powołanych w podstawach zaskarżenia przepisów prawa materialnego ma istotny aspekt społeczny, a także istotny wymiar finansowy w zakresie negatywnych skutków dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, rzutuje też na przyszłe orzecznictwo sądów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej

charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej

określonych kryteriów. Jest on oparty na założeniu, zgodnie z którym stwierdzenie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą jest możliwe tylko wówczas, gdy działalność ta zostanie zawieszona lub nastąpi jej wyrejestrowanie. Formułując to założenie, skarżący zdaje się jednak nie dostrzegać, że w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego panuje jednolity pogląd, zgodnie z którym ocena, czy działalność gospodarcza jest rzeczywiście wykonywana (a więc także, czy zaistniała przerwa w jej prowadzeniu) należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, z tym że taki wpis prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu lub zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. W konsekwencji domniemywa się, że skoro nie nastąpiło wykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji, bądź jej zawieszenie, to działalność ta była faktycznie prowadzona i w związku z tym istnieje obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne. Domniemanie to może być wszakże obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2012 r., II UK 259/11, LEX nr 1235838; z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 11/11, LEX nr 1043978; z dnia 8 listopada 2017 r., III UK 244/16, LEX nr 2428259; z dnia 10 kwietnia 2019 r., III UK 104/18, LEX nr 2643328).

Sąd Najwyższy zauważa równocześnie, że lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie potwierdza przyjęcie przez Sądy obu instancji takiego właśnie kierunku wykładni i uwzględnienie go w ramach dokonywania oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Już tylko to spostrzeżenie musi więc prowadzić do wniosku, że w sprawie nie doszło do naruszenia powołanych w podstawach zaskarżenia przepisów prawa materialnego wskutek błędnej wykładni tych przepisów, a w szczególności do kwalifikowanego ich naruszenia widocznego *prima facie*.

Wymaga też podkreślenia, że z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynikało, że odwołujący się w spornym okresie nie podlegał już co prawda pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu, które wcześniej występowało w

zbiegu z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej, a także nie zgłosił zawieszenia tej działalności, stosowanie do art. 13 pkt 4 w związku z art. 36a ustawy systemowej, jednakże faktycznie działalności nie prowadził (nie świadczył żadnych usług medycznych), będąc niezdolnym do pracy z powodu choroby. Z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c., ustalenie to wiąże zaś Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałoby zostać uwzględnione przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły wszak rzeczywistą podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba merytorycznego rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.